

VIZIJA RAZVOJA RADIOTELEVIZIJE SLOVENIJA

Program dela

Spoštovani svetnice in svetniki!

Čas je za stroko! Čas je za profesionalno in odgovorno delo! Čas je za to, da pri svojem delu postanemo zavezani izključno javnemu interesu, da se odpovemo teoretiziranju in ideologiziranju! Na radiu, televiziji, v okviru multimedijskega centra, v vseh delih RTV in da je to vidno v programih RTVS, na ekranu, na spletu... Čas je, da je RTVS predvsem medij poslušalcev, gledalcev, spletnih uporabnikov, profesionalen, neodvisen, pluralen in vreden zaupanja, ki posreduje programe za vse generacije, tudi za mlade rodove!

Novi načini spremljanja programov / linearno prek radia, televizije, nelinearno prek novih medijev/ zahtevajo drugačne programe, drugačne delovne procese in drugačno organizacijo RTVS.

Do zadnjega sem oklevala, kaj storiti, prepustiti času čas in potem skupaj s številnimi kolegi obupavati ob podiranju ovir, fevdov, ustaljenih, delovno motečih navad, pogostih nelogičnih in nestrokovnih programskih in poslovnih odločitev ali se odločiti in poskusiti spremeniti, premagati okostenelost RTV zavoda.

Za generalno direktorico se prijavljam tudi na pobudo številnih kolegov, ki so prepričani, da sem s 'postavitvijo' TVSLO3, oddaje Dobro jutro, Prave ideje, Sobotnega popoldneva... pokazala, da je marsikaj mogoče, kolegov, ki vedo, da sem velika zagovornica profesionalnega dela, zagovornica strokovnih in zavzetih delavcev, čeprav se zavedam, da nekatere tudi skrbi, da bi se ob morebitni uspešni kandidaturi, zaradi svojega ne/znanja in ne/zanimanja za dobro delo, morali odreči svojim lagodnim pozicijam.

Kandidiram, ker sem priča in kot delavka RTVS so-tvorka umiranja na obroke javne radiotelevizije /RTV/, ki jo boste/bodo skrčili na minimum, če se ne lotimo temeljite prenove. Na to ne morem pristati!

Tvorci strategije razvoja RTVS od 2011 do 2015 so zapisali, da se bo potrebno odločati o 'omejevanju obsega ali kakovosti programov in storitev', češ da obojega ni mogoče več ohranjati. Takšna napoved je skrajno nestrokovna in škodljiva! RTVS lahko z obstoječimi sredstvi, z obstoječimi tehničnimi in kadrovskimi zmogljivostmi posreduje vsaj tretjino več programa kot ga leta 2014, seveda z drugačno organizacijo dela (prilagojeno sodobni

tehnologiji, s strokovno postavljenimi produkcijskimi procesi...) in z bolj stimulativnim sistemom razlikovanja med strokovnim in manj strokovnim delom. Razmere uravnilovke, nestimulativnega ne/nagrajevanja kakovostnega in zavzetega dela dobesedno uničujejo javni zavod!

Tvorci strategije so hkrati potrdili moje prepričanje, da je sredstev v bistvu dovolj, saj so zapisali tudi, da je 'delovanje RTV SLO danes zastarelo in finančno nevzdržno'. Na žalost ni nobenih 'nastavkov', ki bi vsaj nakazovali kakšne spremembe.

Kandidiram tudi, ker je potrebno preseči preveč ustaljeno prepričanje, da tako in tako ni mogoče kaj storiti, da je npr. 60% fiksnih stroškov in ni mogoče nič narediti! Kakšna slepota! Da, sredstva so še vedno dosegljiva brez večjega truda in morda kdo misli, da se zanje ni potrebno boriti, ker gledalci kar plačujejo programe, a to se lahko zelo hitro spremeni, če se takoj ne lotimo sprememb. Primerljivost z drugimi javnimi servisi – da, več sredstev imajo, a zlasti na zahodnem delu Evrope je cena dela bistveno drugačna kot v Sloveniji.

Nalog je veliko, načrt dela obsežen, potrebni ukrepi so tudi formalno pravni, zadevajo zakonodajo, /v dogovoru z državo/, druge programske, produkcijske, systemske in strukturne ukrepe pa je mogoče izpeljati znotraj RTVS, seveda ob pomoči in podpori sodelavcev, socialnih partnerjev, Programskega in Nadzornega sveta.

Program dela in vizijo posredujem zelo pragmatično, brez velikih besed in teorij, marsikaj, tudi koristnega, je zapisano v Strategiji RTVS, tudi kar zadeva programe, poslovanje, a, žal, ne prav veliko uresničenega, razen na tehnološkem področju.

Naj strnem nekaj programske, produkcijske, systemske in strukturne ukrepe, nalog, težav:

- več strokovnosti pri oblikovanju vseh programov
- več 'svetovljanstva' v radijskih in televizijskih programih
- spodbujanje ustvarjalnosti, etike, pravičnosti, strokovnosti in neodvisnosti v vseh programih
- posodobitev določenih radijskih in televizijskih žanrov, uvajanje sodobnih formatov
- profiliranje radijskih in televizijskih programov

- ureditev radijske in televizijske sheme, predvsem televizijske
- boljša umestitev regionalnih programov, vključevanje vseh regij v program, ki jih danes redko zasledimo, še posebno na televizijskih ekranih (Bela krajina, Kozjansko, tudi območja v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, kjer živijo Slovenci)
- spodbuda sodobnih form in pristopov pri snovanju programov za manjšine, narodnosti, senzorno oviranih gledalcev in drugih skupin, da pritegnemo širši krog poslušalcev in gledalcev
- uvedba sodobnih produkcijskih procesov, ki bodo vplivali na kakovost programov in racionalizirali produkcijo
- povezava informativnega in parlamentarnega programa v en program, informativni program
- uresničitev na Programskem in Nadzornem svetu RTVS sprejetega športno razvedrilnega 2. TV programa v okviru PPN 2014
- posredovanje določenih vsebin prek spleta (vzporedni dogodki, šport, Državni zbor, Državni svet...)
- zasnovati preglednejšo, hitreje dostopno spletno stran RTVS
- strokovni pristop k razdeljevanju sredstev
- strokovni pristop pri obvladovanju stroškov
- določiti ceno minute radijskega in televizijskega programa
- izobraževanje za sodobne radijske in televizijske poklice, hitrejše prekvalifikacije
- spodbujanje timskega dela s hierarhično in skupinsko odgovornostjo
- določiti normative radijske in televizijske produkcije
- stimulirati kvalitetno delo in zavzetost
- prilagoditev organiziranosti RTVS sodobnim razmeram

- prehod iz razmer dogovorne ekonomije, planiranja in stimuliranja dela v tržne razmere
- sodoben strokovni način planiranja dela, programov- kratkoročno /letno/, srednjeročno /dveletno/ in petletno planiranje programov, sicer ni mogoče premišljeno planirati kadrov, tehnologije, investicij
- večja povezanost med programskim in investicijskim planiranjem
- ureditev premoženja, različnih parcel, nepremičnin, kar je praviloma slabo uporabljeno in lastniško neurejeno
- strokovna okrepitev služb splošnega sektorja (kadrovska , pravna služba...), t.i. podporne službe in generalna direkcija naj ne bodo zaviralci ustvarjalnosti, ampak naj bodo njihova strokovna podpora in naj se seznanijo z radijskimi in televizijskimi produkcijskimi procesi
- ureditev arhiva, avtorskih pravic
- uvedba tehnologije, ki omogoča senzorno oviranim boljšo dostopnost do programov
- razvoj internetnega, hibridnega radia, televizije
- postopna digitalizacija radijskega oddajanja
- investicijska usmeritev v sodobno, mobilno tehnologijo, ki omogoča hitro vključevanje v programe in vseh delov Slovenije in tudi tujine
- povezava produkcijskih in informacijskih sistemov, ki bodo omogočili večjo prehodnost ne/avtorskih informacij, avdio video gradiv in tako oblikovanje več raznolikih vsebin in pristopov
- posodobitev marketinške dejavnosti
- prevetritev sistema razpisov, javnih naročil
- RTVS naj bo enakovredni, strokovni sogovornik države in ne čakalec na njene ukrepe
- spodbuditi ustvarjalen odnos s Programskim in Nadzornim svetom RTVS

To je le nekaj nalog, ki se jim ne bo mogoče izogniti. Kandidiram pa, ker verjamem, da je mogoče posredovati boljše programe, več programov tudi z bolj zadovoljnimi gledalci in sodelavci in da z dobro ekipo to tudi zmorem! Skratka, spoštovani, kandidiram, ker v zdajšnjih razmerah težko delamo in zmoremo mnogo bolje in več in vem, kako je to mogoče storiti. Vizij, programov ni težko napisati, treba jih je vendarle v specifičnih razmerah RTV S znati uresničiti. Prepričana sem, da to skupaj sodelavci zmoremo! Delovanje RTVS zelo dobro poznam, kadrovske, finančne, tehnične, organizacijske strukture, znam prepoznavati kvalitetne stvari, sem profesionalka, sogovornica vsem, ki so pripravljeni delati in zmorem odločno, a preišljeno spreminjati razmere na bolje.

Ljerka Bizilj

RADIOTELEVIZIJA - JAVNI SERVIS

Svet je v dvajsetih letih 20. stoletja z radiem prišel v domačo dnevno sobo, radijski aparat je bil celo tako pomemben, da ga lastniki v prostoru niso smeli prestaviti brez dovoljenja države, postopoma pa je imel pomembno vlogo pri demokratizaciji družbe, dal je možnost za javno besedo nekdanjim anonimnim poslušalcem. Danes je radio postal nepogrešljivi spremljevalec pri naših različnih opravilih, dober informator in marsikdaj še vedno najhitrejši, danes celo močnejši kot pred, denimo, 20 leti, ko so mu medijski strokovnjaki napovedovali zaton.

In svet se je v zadnjih desetletjih pravzaprav sprehodil skozi ekran, televizija nas je pripeljala v obliko nekega sekundarnega okolja, v svet podob, v katerem mora sedaj živeti vsak od nas. Biti istočasno na ameriških volitvah, čakati cel dan/noč, kdo bo zmagal, čakati na trgu Sv. Petra, kdaj bo umrl papež, biti navzoč kjer koli, gledati, kako letala presekajo newyorške stolpnice, biti celo na tankih v Iraku! Svet se še vedno dogaja na televiziji, čeprav že tudi prek drugih video nosilcev.

Drugi medijski nosilci, tudi internet, najpogosteje le povzemajo in združujejo elemente tiska, radia in televizije in ga skušajo na svoj način in zelo hitro približati uporabnikom, javnosti.

Znanstveniki razlagajo, da bo v naslednjih desetletjih izumrlo nekaj sto jezikov, kultur!!! Globalizacija prodira tudi na področje narodov in jezikov, mladi obvladajo svetovne jezike, njim bo počasi vseeno, v katerem jeziku bodo poslušali radio, 'gledali' televizijo, pač v tistem, ki bo posredoval najbolj zanimive in za njih koristne programe. Lahko bi torej rekli, da nas radio, televizija, splet... ohranjajo ali pogublajo, še posebno pa javna radio televizija, ki naj bi ohranjala identiteto naroda, njegovo kulturo in jezik in hkrati skrbela za manjšine in tiste, ki jim svet ni tako preprosto dostopen kot večini.

Tako je danes še pomembneje kot da nas javni servis informira, zabava..., da skuša na gledalce vplivati in jih spodbujati k pozitivnim vrednotam skozi prepričljive formate in medijske pristope. RTVS mora biti kot javni servis odprt komunikacijski prostor, v katerem imajo vsi državljani, ne glede na materialne in komunikacijske možnosti, dostop do komunikacijskih kanalov in vpliv na programske vsebine. RTVS – javni servis naj bo stičišče ustvarjalnosti, različnih stališč, pogledov, skrbi za jezik, kulturo in skrb za manjšine, etnične in

druge skupine, promoviranje njihove ustvarjalnosti, vključevanje poslušalcev in gledalcev v program....., naj bo prostor javne razprave.

RTV je v prvi vrsti odgovoren javnosti, državljanom- zato je še bolj pomembno, da je strokoven, da se odpove ideologiziranju, zastopanju posamičnih interesov...

Definicij, principov javnega servisa je veliko, če ponovim le glavne: načelo univerzalne dostopnosti, zastopanje različnih programskih interesov in okusov, načelo neodvisnosti in nepristranskosti in zavezanost javnosti, načelo skrbi za manjšine, nacionalnosti, ki živijo v Sloveniji, posebna skrb za senzorno ovirane gledalce.

Javni servis mora svoje radijske in televizijske programe znati posredovati verodostojno in zanimivo, posredovati mora kakovostno in raznoliko medijsko krajino in s svojimi programi skrbeti za dvig medijske pismenosti, tudi sooblikovati zahtevnejšo medijsko in kulturno javnost.

Javna radio in televizija imata torej posebno poslanstvo, spodbujati morata nacionalno zavest, državljansko samozavest, širiti morata obzorje državljanov in krepiti svetovljanstvo, odpravljati predsodke. Zato ni vseeno ali javna radio televizija ima poslušalce, gledalce ali ne. Radio in televizija delata za poslušalce in gledalce in ne moreta biti sama sebi namen! Zato je izjemno pomembno, da radio in televizija Slovenija producirata verodostojen in zanimiv program in to za čim več gledalcev in poslušalcev. To pomeni, da morata znati pritegniti poslušalce, gledalce, da morata delati hkrati kredibilen in atraktiven program, a se vendarle izogniti senzacionalizmu, torej prikazovanju izkrivljene resnice. To pa je najtežje. Zato je potrebna visoka profesionalnost, dobra ekipa in tudi primerna kompatibilnost in kooperativnost. Kako na zanimiv, a verodostojen način posredovati vsebine, ki so pomembne za razvoj nacije, človeka, družbe, posameznika? To je eden glavnih izzivov RTVS.

Skrb za poslušalce, gledalce nas hitro pripelje h populizmu in pretirani komercializaciji, zato je za doseganje visokih programskih standardov in za hkratno visoko gledanost, poslušanost potrebno veliko znanja in spretnosti in za to so potrebne dobre delovne razmere, je potrebno ustvarjalno delovno okolje.

RTV-javni servis mora biti nosilec razvoja in uvajati sodobne programske, tehnološke dosežke na področju sodobnih medijev, upoštevati, da se širijo hibridni mediji, radio, televizija, ki zahtevajo drugačne pristope.

'Širokopasovno' posredovanje vsebin in storitev do uporabnikov, do televizijskih sprejemnikov (torej združitve radia, televizije in spleta na TV sprejemniku) je že v polnem razmahu, kar narekuje razvoj interaktivnih multimedijskih aplikacij, ki ponujajo pregledovanje multimedijskih vsebin, dostop do socialnih omrežij, interaktivno pregledovanje sporedov, dostop do arhiva oddaj, lahko tudi dostop do novic, glasbe, športnih rezultatov in drugega komuniciranja.

RTVS mora /tudi že po zakonu/ omogočati delovanje širšega kroga producentov z idejami, interesi, programi. Obstoječi način vključevanja zunanjih producentov je precej stihijski, pri oblikovanju programsko produkcijskega načrta bi jih bilo potrebno bolj premišljeno vključevati, kar bi zagotovilo večjo odprtost javnega servisa.

In glede na to, da je naloga javne RTV skrb za javni interes, da naj bi si poslušalci, gledalci visoko profesionalnost in neodvisnost javnega servisa zagotovili tudi z RTV prispevkom in da je bila javnim RTV servisom v bistvu že v zibelko položena vez z oblastjo, je pomembno, da je tudi RTV Slovenija sogovornik politike, oblasti, toda enakopravni sogovornik, vendar le, ko gre za javni interes, za stroko, profesionalnost in ne za politiko.

Odgovornost do poslušalcev, gledalcev in do vseh uporabnikov RTV storitev je velika, saj te storitve tudi financirajo, zato ni vseeno, kaj RTVS uporabnikom posreduje in kako ravna z njihovimi sredstvi!

RADIO

Radio je medij » z nenamernim vsiljevanjem različnih sporočil«, ki jih posreduje ob glasbi, ob zabavi. Tako se je z radiem množicam približala informacija, razširilo se je »vedenje« o različnih stvareh, svet se je zmanjšal »na velikost vasi«, saj je radio objavljaj najrazličnejše informacije z najbolj oddaljenih dežel. Na primer septembra 1927 so opravili prvi prekooceanski radijski prenos športnega dogodka, svetovnega prvenstva. Volilni izidi so bili v trenutku med ljudmi!

Kulturo in umetnost je radio »prinesel« v domače okolje. Če je tisk informacijo približal množicam, jim jo je radio skorajda »vsilil« in omogočil, da je bila objavljena skorajda istočasno kot se je zgodila! Z radiem pa sta tudi umetnost, kultura izgubili svoje ozke elitistične sprejemnike.

Ob vseh elementih, ki jih je radio kot medij »prinesel« v zgodovino, torej od informiranja, vzgajanja, izobraževanja, zabave, nikakor ni zanemarljiva njegova manipulativna vloga. Če je bil tisk »individualni«, lahko tudi brezosebni medij, je radio povečal svoj vpliv še z govorom! In danes je ta vloga 'vpliva' še večja, saj je ob vedno hitrejšem tempu dela in življenja radio (prisoten na mnogih nosilcih) kot spremljevalni medij lahko prisoten povsod.

Radijski sodelavci so sami zapisali, da danes ne morejo več pripravljati vsebin, kot so jih pred tridesetimi in še celo pred desetimi leti, a odmik od preteklosti ni preprost in hiter..

Kljub vsemu pa je Radio Slovenija edini radio v Sloveniji (morda še Radio Študent), ki je ohranil nekaj radiofonskih elementov in radijskih oddaj z bogatimi zvočnimi elementi. Program ARS bi tovrstno, žlahtno radijsko produkcijo, lahko ohranjal in nadgrajeval še v večji meri. Sodobna radijska tehnologija to omogoča na mnogo lažji način kot je bilo to v časih, ko so se uporabljali še trakovi.

Radijska produkcija je danes mnogo bolj enostavna kot je bila še pred leti in bi ob primerni reorganizaciji, boljši informacijski in kadrovske prepletenosti, lahko posredovala še dodatne radijske programe, npr. za mlado generacijo, v okviru eksperimentalnega programa bi nacionalni radio lahko 'preskusil' tudi internetni radio, hibridni radio. Sodelavci Radia

Slovenija so že močno prisotni na družbenih omrežjih, zavedajo se novih medijev, novih komunikacijskih možnosti in bi ob primerni spodbudi hitro razvili še nove možnosti.

Prvi in drugi program sta pogosto preveč enaka, vsak zase 'zbirata enake, iste informacije, enake, iste vsebine', tehnologija omogoča, da zbrane informacije pripravimo na različne načine, skozi različne žanre, saj smo na mestu dogajanja mnogo redkeje kot smo bili /zaradi drugačne tehnologije, ko so avdio posnetki velikokrat že dostopni na spletu, telefonu.../, lahko pa obstoječe avdio gradivo pripravimo na različne načine in ga posredujemo različnim ciljnim skupinam /zlasti klasične informacije/. To pa omogoča več različnih programov.

Povezanosti med vsemi osmimi radijskimi programi je premalo.

Radijski programi so še vedno nosilci najboljših glasbenih stvaritev, uvajajo sodobne svetovne trende, odkrivajo talente in so lahko skupaj s televizijo in drugimi mediji nosilci dogodkov, prireditev, festivalov...

Osem radijskih programov bi veljalo informacijsko bolje povezati, da bi bil strežniški sistem stičišče informacij, ki jih je mogoče posredovati na svojstven način ciljni publiki, kateri je radijska postaja namenjena. To bi omogočilo več kakovostnega programa, pestrejše vsebine, pestrejše pristope in pritegnitev različnih publik.

Radio, televizija in MMC so skupaj mnogo močnejši, a to svojo priložnost redko uporabljajo. Sinergije bi obogatile vse medije!

TELEVIZIJA

Televizija Slovenija /TVS/ kot javni servis ne sme delati kar hoče, je posebno odgovorna, da skrbi za javno dobro in mora s sredstvi gledalcev odgovorno ravnati. V zdajšnji organizaciji javnega servisa se neučinkovito izgublja preveč sredstev, motivacija za delo je prenizka, strokovnost se premalo spodbuja. Programske sheme niso dovolj domišljene tako v smislu javnega interesa kot vedno hujše konkurence.

Produkcija televizijskih form, formatov se s t.i. digitalno tehnologijo spreminja, spreminja se vsebina in forma televizijskega programa, pojavljajo se hibridni žanri, spreminja se produkcijski, tehnološki proces, spreminjajo se televizijski poklici, nastaja nova delitev dela, pojavljajo se nove, drugačne delitve med tehniko in programom, brišejo se stare meje in spreminja se celotna organizacija dela, a TVS ima od vsega tega predvsem sodobno tehnologijo.

TVS ima torej sodobno tehnologijo, boljšo kot je videti na zaslonu, a usposobljenost kadrov za uporabo te tehnologije močno zaostaja. Prenove formatov, uvajanje sodobnih žanrov, usposabljanje sodelavcev se ob načrtovanju tehnologije ni načrtovalo dovolj kakovostno ali sploh ne.

Programske sheme so praviloma premalo domišljene in polne ponovitev in nelogičnosti.

TVSLO1 naj bo žlahtni program javnega servisa z vrhunskimi formati, vsebinami in žanri z vseh področij, s premišljenimi marketinškimi pristopi.

TVSLO2 je Programski svet RTVS že za leto 2014 potrdil kot voden razvedrilno športni program, s polodprto shemo, ki poleg športa vključuje pestrost vsebin, vse regije, interaktivnost, torej vključevanje gledalcev, vse to nekoliko bolj sproščeno in z večjimi marketinškimi možnostmi.

TVSLO3 naj bo (delno je že) informativni kanal, tudi s parlamentarnimi vsebinami, vendar pod enim odgovornim uredništvom. Del parlamentarnih vsebin, predvsem seje delovnih teles velja posredovati prek spleta.

TVS lahko tudi v okviru obstoječih sredstev in tehnoloških možnosti posreduje več programov- če uporabi samo obstoječo 'bazo' gradiva, ki ga dnevno producira sama (z vsemi

produkcijami programov v Ljubljani, dopisnikov v Sloveniji in tujini, v Kopru, Mariboru, Lendavi, agencije...). Tehnične možnosti to seveda omogočajo, kadrovski potencial RTVS pa je dovolj velik in kakovosten, če znamo sodelavce postaviti na prava mesta.

Potrebno je dvigniti kakovost lastne produkcije in jo posodobiti. TVS podcenjuje svoje gledalce, ko jim ponuja preveč podobnih formatov, podobnih oddaj po pristopu in grafični podobi, nič bistveno drugačnih kot jih je npr. pred desetimi leti.

Tudi izbor tuje produkcije je dokaj ozko osredotočen, igrani in dokumentarni program bi moral širiti obzorje in omogočiti gledalcem, da se srečajo tudi z drugimi kulturami, še vedno pa TVS dokaj ozko izbira bogato svetovno in evropsko produkcijo.

T.i. avdio-vizualna dela oz. vključevanje neodvisnih producentov v programe TVS – oboje je posebno pomembno, saj je le tako mogoče ponuditi kvaliteten in raznolik program; nemogoče je namreč zaposlovati toliko kvalitetnih ustvarjalcev, da bi TVS lahko zadovoljila vedno bolj zahtevne gledalce in jim ponudila dovolj pester program. Hkrati pa je naloga TVS, da gledalcem predstavlja ustvarjalni potencial, ki ga ima Slovenija. Toda, zunanja produkcija naj bo sestavni del programske produkcije!

Država je zakonsko obvezala RTVS, da več prispeva za filmsko produkcijo, kar je mogoče dobro programsko izkoristiti v ustvarjalnem dogovoru z državo.

Programsko skrb za druge nacionalnosti v okviru države, za Slovence v tujini, za čezmejno televizijo je potrebno postaviti v okvir sodobnih zahtev gledalcev. Prav tako program, ki je namenjen posebnim skupinam in senzorno oviranim gledalcem.

TVS mora nujno posodobiti arhiv tudi za to, da ga bo lažje uporabljati v programske namene (delno se to dogaja prav v teh dneh).

Skratka, TVS kot edini javni medij bi morala z nivoja politike prestopiti na nivo stroke in nacije, države, se notranje stabilizirati, posodobiti in žanrsko pomladiti, vnesti sodobne forme, ki jih narekuje in zahteva razvoj.

TVS ima dovolj sredstev in kvalitetnih kadrov za dober program, če bi bila sposobna ravnati in delovati kot racionalno podjetje, če bi ne bila v nenehnem boju s konservativnimi programskimi in produkcijskimi prijemi, obsedena s strahom ali z obsedenostjo pred in s

politiko, če ne bi preveč čakala, kaj bo vsakokratna oblast naredila in odločila /računati na to, da bo oblast /najbrž katera koli/ skrajno odgovorna, kar zadeva televizijo in nasploh RTVS, je seveda neodgovorno/.

PROGRAMI RTV SLOVENIJA

Informativni programi

Informativni programi so jedro vsakega javnega servisa. Poslušalec, gledalec, uporabnik spleta upravičeno pričakuje kvalitetne, hitre, nepristranske in verodostojne informacije iz Slovenije in tujine. RTVS je obvezna posredovati uporabnikom različna mnenja in več poglobljene informacije. Ni dovolj vsak dan povabiti v ta ali oni studio nekaj različno mislečih govorcev, jim zastaviti vprašanja, da se o temi med sabo sprejo, ampak so potrebne tudi analize, ozadja, podatki, argumenti, ki jih mora javna radiotelevizija posredovati gledalcem. Še vedno je prepogosto mogoče poslušati veliko političnih mnenj o določeni temi in malo strokovnih ali pa so strokovna mnenja omejena na nekaj bolj ali manj stalnih komentatorjev, ki se spoznajo na vse. Osredotočanje na konflikte, zgolj na svet, ki je poln črnine, svetlim točkam pa se raje izogiba je ne izpolnjuje vloge javnega servisa, ki mora znati ponujati tudi rešitve! Radijski Studio ob 17.00 je bliže tem zahtevam.

Vsebine je potrebno posredovati na sodoben način, z optimalno uporabo sodobne grafike, scenografije in drugih radiofonskih in 'televizičnih' elementov.

TV dopisništva bi bilo potrebno posodobiti, jim omogočiti večjo ažurnost in neposredno vključevanje v vse programe.

RTV Slovenija ima močan kadrovske potencial, ki pa ni dovolj uporabljen oz. kadri niso vselej postavljeni na prava mesta. Tudi filozofija kadrovske politike v programih RTVS je marsikdaj zgrešena: vse premalo je strokovnjakov, raziskovalcev / za gospodarsko, finančno, pravno področje jih skorajda ni/ in vse preveč voditeljev brez pravega strokovnega zaledja in podpore in s premalo medijske verodostojnosti.

Informativni programi RTVS so praviloma preveč zaprti so v svoje kroge, programe, v katere ne prihaja dovolj svežine in 'svetovnih trendov', skratka pesti jih okostenelost, po drugi strani pa zaradi izgubljanja poslušalcev, gledalcev izgubljajo kdaj tudi kompas in poskušajo vse mogoče, tudi tisto, kar ni vselej učinkovito ali dovolj dobro za javno radiotelevizijo. Pogosto skušajo verodostojnost in zanimivost nadomestiti s 'skrenitvijo' v rumeno in v senzacionalizem.

Hkrati imajo neizmerno dobre kadrovske, tehnološke in finančne možnosti za pripravo kvalitetnega programa, a se vrtijo v krogu, iz katerega ne znajo izstopiti, saj razloge praviloma iščejo zunaj sebe.

S profesionalizacijo produkcijskih procesov bi bilo dokaj enostavno reorganizirati tudi informativne programe in bolje izkoristiti kadrovske in tehnološke potenciale za bolj verodostojen in zanimiv program.

Parlamentarni program je sicer organiziran po zgledu sodobnih news kanalov kot enotna programska produkcijska celota, seveda v skromnih finančnih razmerah, a bi tovrstno organizacijo veljalo uporabiti in nadgraditi za celodnevni news.

Parlamentarni program bi veljalo reorganizirati v uredništvo v okviru IP TVS in ga usposobiti za celovito spremljanje, pokrivanje Državnega zbora za vse oddaje; TVSLO3 pa dopolniti, v okviru IP TVS z informativnimi vsebinami, kjer bi gledalcem lahko posredovali več pluralističnih in strokovnih argumentacij z vseh področij dela in življenja, tudi lokalnih vsebin, pozitivnih praks...

Prav tako je potrebno takoj začeti povezovati /informativno/ Multimedijski center /MMC/ z informativnim in parlamentarnim programom in se dogovoriti tudi za drugačno, vsebinsko bolj bogato in racionalnejšo delitev dela.

Načrtovana gradnja novega news centra ni potrebna. Radijska in predvsem televizijska tehnologija se krči, vedno manj prostora zavzema, zato je prostorska pre/ureditev RTVS nujna, trenutno je dokaj stihijska, a novi prostori, studii bodo potrebni ob bogatitvi programov.

Nadgraditi pa je treba skupni informacijski /tehnološki/ sistem, ki omogoča uporabo ne/avtorskih informacij vseh 'ustvarjalcev' in porabnikov, ki lahko informacije posredujejo na svoj način; razdrobljenost pridobivanja informacij je na RTVS, skupaj z regionalnimi centri izjemno neracionalna in v sodobnem informacijskem in tehnološkem svetu povsem nelogična in nerazumljiva.

Informacija ima v današnjih informacijskih razmerah namreč drugačno vlogo, avtorskih informacij je mnogo manj kot jih bilo, sodobna tehnologija pa omogoča široko uporabo avdio

in video gradiva, ki ga je mogoče v različnih medijih svojstveno uporabiti, 'obdelati', torej lastno produkcijo uporabljati na vseh ravneh podobo kot agencijsko gradivo. Informacija na strežniku, ki nima avtorskega predznaka, bi morala biti tako dostopna radiu, televiziji, regionalnim centrom in multimedijem centru. Na ta način je mogoče z manj stroški obogatiti vse programe.

Kulturno umetniški programi

V zgodovini Slovencev je kultura imela državotvorno vlogo, pogosto je odigravala vlogo države, ki je nismo imeli in ustvarjala in ohranjala nacionalno zavest. Morda jo prav zato najpogosteje posredujemo prek radijskih in televizijskih programov nekoliko preveč na distanci, oddaljeno od občinstva, predvsem na TVS premalo 'televizično'.

Največ kulturnih in umetniških vsebin Radio Slovenija posreduje na tretjem programu, na programu ARS, a tudi na prvem. O radijskem programu ARS bi morda veljalo razmisliti- kaj je danes klasika, katere vsebine je mogoče še vključiti, morda bi kazalo posodobiti formate in načine posredovanja informacij tudi na tretjem radijskem programu, da bi bil program bolj dostopen poslušalcem.

Radio Slovenija se lahko pohvali z dobrimi radijskimi igrami in to velja spodbujati in gojiti.

Kulturno umetniški program /KUP/ TVS vključuje veliko uredništev, od mladinskega, otroškega, izobraževalnega, verskega, dokumentarnega, igranega programa... Pri posredovanju kulturnih in umetniških vsebin bi veljalo tudi nekaj več smelosti, več sodobnih medijskih pristopov, s katerimi bi ta področja tudi bolj približali občinstvu.

Spremljanje oz. pokrivanje t. i. kulture se namreč pogosto preveč osredotoča zgolj na beleženje kulturnih dogodkov, likovnih in drugih mono in multimedijem predstav. Dogodke bi kazalo bolj vsebinsko predstavljati in vključiti več ustvarjalcev. Skratka, zgolj beleženje kulturnih dogodkov ni dovolj. Še radio preveč 'sam govori' in daje premalo prostora drugim-ustvarjalcem, umetnikom... Posredovanje kulturnih in umetniških vsebin je obvezno treba posodobiti, z uporabo aktualnih form, pristopov in jih tako bolj približati vsem generacijam, gledalce je potrebno nagovarjati bolj avtorsko, bolj vsebinsko in ne le formalistično.

Javna radiotelevizija mora redno posredovati tudi 'kulturno umetniški' pogled na aktualno in drugo dogajanje. Najuglednejši slovenski kulturniki in umetniki morajo pogosteje spregovoriti ne le o svojih zadevah, ampak o širšem družbenem dogajanju. Tudi na ta način je potrebno poslušalcem in gledalcem, državljanom širiti pogled na svet, dodajati tudi drugačne razsežnosti. Svet slovenskih državljanov je velikokrat ozek in poln predsodkov, ki ga razmeroma ozek krog govorcev, ki jim radio in televizija 'dovolita' spregovoriti, še bolj omejuje.

TVS se lahko pohvali z dobrimi dokumentarnimi oddajami in z dokumentarnimi filmi, četudi pre/počasi vključuje sodobne pristope tudi na dokumentarnem področju.

Na področju igranega programa je TVS manj uspešna. Glede na možnosti sodobne produkcije, ki omogoča produkcijo igranega programa tudi z manj stroški kot pred leti, bi TVS morala imeti več kvalitetne igrane produkcije in koprodukcije in bi morala bolje izkoristiti možnosti zunanje produkcije. Tudi radio ima na področju radijske igre in drugih radijskih žanrov veliko priložnost za vključevanje zunanjih ustvarjalcev, a se vse preveč zapira v svoj ozki krog.

Radio in televizija morata vključevati čim širši krog najboljših ustvarjalcev, od režiserjev, dramaturgov, igralcev, scenaristov, za tovrstno produkcijo pripraviti domišljene razpise in imeti visoke kriterije pri izbiri.

V otroški in mladinski program je potrebno vključevati vzgojne in izobraževalne elemente bolj domiselno in mladim na bolj privlačen način. Mladinski program ali vsaj del mladinskega oz. otroškega programa- je vse prevečkrat namenjen odraslim ali pa se zdi – ustvarjalcem samim. Poleg tega se vse premalo uporabljajo v tem programu sodobne tehnologije in interaktivnost.

Izobraževalnega programa RTV Slovenija skorajda nima, razen določene elemente v okviru otroškega oz. mladinskega programa in kar številne dokumentarne oddaje.

Kako se bolje povezati z izobraževalnim sistemom? Morda bi veljalo 'odpreti' radio, televizijo v dopoldanskem času učencem, dijakom- interaktivno, tudi z uporabo sodobnih komunikacijskih možnosti.

Izobraževalni programi bi morali biti zasnovani s sodobnimi tehnologijami, s sodobnimi pristopi, z možnostjo uporabe aktualne tehnologije in nosilcev, od spleta, socialnih omrežij, mobilnikov, možnost interaktivnosti, televizije za zahtevo in ustreznega vključevanja gledalcev v program.

Znanost je na radiu mnogo bolj zastopana kot na televiziji in jo znajo posredovati tudi za širšo publiko na dostopen način.

Prav v oddajah, ki se dotikajo področja izobraževanja, vzgoje, znanosti je v televizijskih oddajah potrebno premagati zakoreninjene okostenele pristope, poiskati je treba sodobne medijske pristope do poslušalca in gledalca. Prav tukaj je potrebno uporabiti t.i. hibridne žanre in nove tehnologije, ki so blizu mladim. E radijski programi niso dovolj poslušani, jih ne potrebujemo. Če je televizijski program sam sebi namen, torej predvsem ustvarjalcem, gledalcev ima pa malo, potem ni potreben. Tudi programi, ki so namenjeni ciljni, specializirani publiko, ne smejo povsem mimo širšega kroga gledalcev.

Tuje programe je potrebno premišljeno vključevati v program, zagotoviti vrhunsko evropsko in svetovno produkcijo, a gledalce seznaniti tudi s produkcijami, ki so nam zdaj manj blizu (azijska, afriška...).

Razvedrilni programi

Če po že pred desetletji zapisanih pravilih javna radio televizija obvešča, izobražuje in zabava, torej mora objavljati več kot le tisto, kar občinstvo želi videti, ima na področju razvedrila razmeroma težko nalogo. Razvijati je potrebno izvirne, slovenske pristope pri snovanju novih formatov, hkrati pa upoštevati svetovne dosežke na tem področju. Prav področje razvedrila je tisto, kjer novi formati, nove tehnologije, novi žanrski pristopi najbolj prihajajo do izraza, kjer je največ 'manevrskega' prostora za vstopanje v sodobne radijske in televizijske trende. Seveda pa je prav razvedrilo tudi tisto, kjer se hitro prestopi rob, ki ga na javni radioteleviziji ni mogoče prestopiti. Ohranjati je treba posebno raven razvedrilnih vsebin in pristopov, gojiti žlahtne oblike razvedrila kot so satira, koserija., vključevati lastno ustvarjalnost, jo tudi promovirati in predstavljati svetovne dosežke.

Razvedrilne oddaje imajo lahko še posebno vlogo, da vključujejo izobraževanje in vzgojo na zabaven, lahkotnejši način, da občinstvo čim bolj angažirajo, animirajo, da ga vključujejo v programe, da uporabniki programe čim bolj soustvarjajo, kar postaja sestavni del sodobnih medijev.

Na področju razvedrila /in seveda tudi kulturno umetniškega programa/ ima glasba posebno vlogo. RTVS mora posredovati različno glasbo; glasbe namreč ni mogoče deliti na dobro in slabo po zvrsteh, ampak zgolj na dobro in slabo. Naloga javne radio televizije je, da predstavlja vse glasbene zvrsti, a da v program vključuje kakovostno glasbo, od ljudske, narodno zabavne, klasične do vseh zvrsti sodobne glasbe. Dokaj obsežni glasbeni opusi z vseh področjih, ki se vedno bolj širijo in so po produkciji tudi vedno bolj dostopni tudi manj večim, zahtevajo, da radio in televizija znata 'pripovedovati' kvaliteto, da pri poslušalcih, gledalcih spodbujata okus, ki presega morebitno nizko raven glasbene produkcije.

Športni programi

Šport je izjemno pomembna nacionalna panoga, ki na eni strani angažira prebivalstvo, po drugi strani s športom Slovenija vstopa v svet, v mednarodno skupnost in se tudi na ta način promovira. Šport združuje, povezuje in podira meje, ki si jih v Sloveniji vse pre pogosto postavljamo drug pred drugim.

Televizija se navkljub številnim športnim kanalom, tej panogi ne more odreči, ampak jo mora vključevati v svoje informativne programe, specializirane oddaje in TVSLO2 izpeljati v skladu s sprejetim PPN za leto 2014, torej uvesti športno razvedrilni program. Radio bi takšno možnost še lažje izpeljal!

Na ta način bi bilo mogoče vključiti v programe ne le najpomembnejše športne dogodke doma in v svetu, ampak tudi številne športne dejavnosti, ki se razvijajo od najmlajših do najstarejših, ki krepijo telo in duh naroda in vseh prebivalcev in jih redko zasledimo na sicer številnih televizijskih kanalih.

Katere pomembne športe pa posredovati gledalcem je potrebno dobro premisliti. Zdajšnje odločitve niso vselej razumljive in logične.

Hkrati mora RTVS imeti aktivno vlogo na področju pridobivanja pravic za prenose športnih dogodkov in se premišljeno vključevati in tudi povezovati z drugimi mediji v Sloveniji.

Regionalni programi, regionalni centri , manjšinski programi oz. programi narodnosti

Lokalna informacija postaja vse pomembnejša, tehnologija dostopnejša, kar omogoča bolj zanimive in ažurne vstope lokalnih okolij v nacionalno televizijo. TVS mora razpoznati pomembne lokalne dogodke in jih več vključevati v nacionalne programe, mora razpoznati kvalitetne ustvarjalce z vseh področij tudi v lokalnih okoljih in jih vključevati v program.

Koliko dejavnosti se odvija v okviru italijanske, madžarske in drugih narodnosti, etničnih skupin, ki živijo v Sloveniji in bi jih bilo mogoče s pomočjo vedno bolj dostopne in racionalne mobilne tehnologije vključevati v radijske in televizijske programe neposredno!

RTVS je vedno v dilemi, kaj z regionalnimi vsebinami, vsa leta jih prestavlja iz enega v drugi termin, potem jih prepušča regionalnim programom in spet vrača nacionalnim. Regionalne centre skuša zdaj okrepiti v samostojne televizije, drugič jih omejiti zgolj na močna kolektivna dopisništva. Digitalizacija, dostopnejša tehnologija, širša pokritost z regionalnimi programi ponujajo nove možnosti, več ažurnega, tudi živega vključevanja v nacionalne in regionalne programe iz celotne Slovenije, iz mnogih lokalnih okolij. TVS bi morala regionalne centre in dopisništva opremiti s sodobno tehnologijo, ki omogoča hitre reakcije in žive vklope, veliko interaktivnosti, vključevanja gledalcev in poslušalcev v programe, angažiranja poslušalcev, gledalcev, večjo vpetost radia in televizije v lokalna okolja in boljšo vez z ustanovami, društvi in navsezadnje tudi občinami, ki so zainteresirane promovirati svoja okolja in svoje bogate dejavnosti.

MULTIMEDIJSKI CENTER

Multimedijski center /MMC/ se je razvil v sodoben medij, ki je dobra interaktivna podpora radijskim in televizijskim programom, ustvarja/posreduje pa tudi vsebine za nove medije, skrbi za teletext, internetni in mobilni portal in za podnaslavljanje televizijskih programov za gluhe in naglušne. Za vse to mora znati dobro uporabljati vsebine, ki jih TVS ustvarja, in ni vselej potrebno, da jih vzporedno ustvarja tudi sam. Nove tehnologije omogočajo preprosto dostopnost do vseh vsebin TVS.

Spodbuditi pa je potrebno večjo ažurnost, natančnost, večjo preglednost teleteksta in spletnega portala, z novimi tehnologijami pa ga povezati z drugimi televizijskimi in radijskimi programi. Nevzdržno je, da ob sodobnih programih vsako uredništvo ustvarja svoja specializirana uredništva in ne strne kadrovskih in tehničnih zmogljivosti v skupni informativni program.

Hkrati mora MMC prevzeti še večjo vlogo pri servisiranju gledalcev in vseh uporabnikov, večjo dostopnost uporabnikom mobilnih telefonov do RTV video in avdio vsebin, avdio in video na zahtevo, omogočiti odzivnost gledalcev, E izobraževanje, svetovanje...

Hkrati pa bi RTV Slovenija morala skupaj z državnimi inštitucijami uvesti naj sodobnejše tehnologije za sprotno podnaslavljanje televizijskih vsebin za gluhe in naglušne kot imajo to drugod v Evropi, slepim pa omogočiti video opise vsaj najboljše slovenske umetniške produkcije.

ORKESTRI, ZBORI, ZALOŽBA KASET IN PLOŠČ, MEDIATEKA, VIDEO ARHIV, NOTOTEKA

Neizmerno bogastvo dejavnosti /in odgovornosti/ RTVS so pogosto predmet razprave, kaj sodi v javno službo in kaj ne /zlasti orkestri, založba kaset, ki jih več ni.../. Ohraniti jih velja, postaviti na sodobne, tudi ekonomske temelje in jih približati uporabnikom.

ODDAJNIKI IN ZVEZE

Oddajnike in zveze velja ohraniti v okviru RTVS, dobro uporabiti možnosti, ki jih sodobna tehnologija omogoča pri širjenju programov in storitev. Spodbujati je potrebno tehnološki razvoj in zagotavljati enakovredno obravnavo izdajateljev radijskih in televizijskih programov, za katere opravljajo storitev oddajanja programov. Področje oddajnikov in zvez je tudi strokovno in kadrovsko kompetentno izpolnjeno.

SPLOŠNI SEKTOR RTVS

Oddelke, službe splošnega sektorja je nujno potrebno strokovno okrepiti in jih bolj vpeti v programe in produkcijske procese in enote RTVS.

Splošni sektor RTVS, torej področja, ki sodijo v t.i. generalno direkcijo, v drugih enotah RTVS pogosto občutimo kot zaviralce dela, splošni sektor je prepogosto sam sebi namen, ni podpora programom in produkcijam, splošni sektor ni tisti, ki bi pomagal iskati rešitve, ki bi spodbujal razvoj, ampak je prej zaviralec razvoja. Pogosto se zdi, da ne razume 'proizvodnega procesa' RTVS. Dialoga med generalno direkcijo in predvsem televizijo je mnogo premalo, niti ko gre za programski razvoj, programske načrte niti pri načrtovanju investicij. Sodelavci RTVS se pogosto počutimo kot da RTVS nima gospodarja in tudi in predvsem zato težko delamo v preveč kaotičnih razmerah, ki pa se jih potem skuša reševati z birokratskimi prijemi in postopki.

Splošni sektor in njegovi oddelki (od finančne, kadrovske, pravne službe do systemskega inženiringa) morajo biti podpora programu, produkcijskim procesom. RTV je zahteven sistem, ki mu tudi splošni sektor, žal, ni vselej kos oz. – mu je prerediti kos. T.i. splošne službe pogosto ne poznajo produkcijskih procesov, da bi lahko odgovarjale na probleme, s katerimi se srečujejo programski in produkcijski sodelavci; generalna direkcija s splošnim sektorjem je pogosto tudi premalo strokoven in verodostojen sogovornik zunanjim partnerjem.

Programi, produkcijski procesi RTVS potrebujejo močno podporo kadrovske službe; npr. pogodbe o delu so zdaj zastavljene predvsem tipsko, bolj v smislu tekočega traka- za redno zaposlene sodelavce in za pogodbene sodelavce večinoma enake, nestimulativne, a hkrati ne omogočajo prožnosti.

RTVS potrebuje strokovno močno pravno službo, zdaj pravna služba prepogosto nima odgovorov na zahtevna vprašanja, ki se porajajo ob vsakodnevnem delu, nima odgovorov – ko gre za razmerja z zunanjimi deležniki (npr. SAZAS...). Vedno bolj zahtevna področja avtorskih pravic, delovnih razmerij ostajajo najpogosteje domena in težava številnih urednikov /tudi kar zadeva arhiv, glasbo.../.

Skratka, splošni sektor je potrebno postaviti kot strokovni steber programom in produkcijam RTVS!

POSLOVNI MODEL, POSLOVNE POLITIKE

Okvir javnega sektorja je morda pred leti zavodu RTVS koristil, danes je prej ovira razvoju in alibi vodstva, da ni nič mogoče. Seveda je tudi v okvirih javnega sektorja marsikaj mogoče storiti, zahteva pa veliko strokovnosti in spretnosti.

RTV prispevek daje javnemu servisu veliko priložnost za kakovostne programe in ga je kot razmeroma stalen prihodek potrebno odgovorno in racionalno uporabljati, hkrati pa se angažirati za dodatne prihodke.

Na področju pridobivanja t.i. evropskih sredstev je veliko možnosti, a ostaja v domeni posameznikov.

Oglaševanje na javnem radiu in televiziji mora biti premišljeno načrtovano in vodeno. Najprej je treba definirati programe in jih ločiti glede na njihovo poslanstvo: na ozko nacionalne programe, na javno službo in poslanstvo (otroški, mladinski, kulturni program, predvsem programi na RAS3 in TVS1) in programe, ki so namenjeni širši publiki.

Podatek, da je bilo leta 2013 750 milijonov evrov bruto oglaševalskega prometa, je najbrž pretiran, 200 milijonov evrov neto pa gotovo bliže stvarnemu prometu. Če je RTV Slovenija od tega pridobila le okoli 10 milijonov (ni 10%)! , pomeni, da je marsikaj narobe.

Radio je s kadrovske okrepitvijo trend oglaševanja obrnil navzgor, televizijski trend gre navzdol oz. stagnira, kar je alarm tudi za programsko ponudbo, ki za oglaševalce ni dovolj zanimiva, kar, največkrat pomeni, da ni dovolj zanimiva tudi za gledalce.

Premalo strokovno in domišljeno oblikovanje televizijskih programskih shem in formatov, je gotovo pomemben razlog za skromne oglaševalske prihodke; vprašanje je tudi, koliko je marketinški pristop do oglaševalcev kvaliteten, koliko upošteva sodobne zahteve trga.

Razvojna sredstva velja premišljeno uporabljati, zgolj za razvoj, za dodano vrednost.

Delitev sredstev na ravni RTVS bo potrebno ponovno pretehtati in tudi pri tem upoštevati in poiskati sinergije, skupno financirane projekte. Razdeljevanje sredstev na fiksne in variabilne stroške ni dovolj strokovno in racionalno.

Okvirno ceno posamičnih programov, oddaj, storitev ni težko izračunati, res pa je, da se temu marsikdo izogiba, ker bi takšna analiza pokazala veliko stroškovno anarhijo zavoda.

Kako v razmerah javnega sektorja racionalno organizirati RTVS? Radio, televizija, MMC so danes pravzaprav računalnik! Organigram zavoda ne ustreza več sodobnim okoliščinam. Danes npr. tehnika ni več tisto, kar je bila še pred nekaj leti. Uvesti je potrebno sodobne produkcijske procese in tako dvigniti kakovost produktov in racionalizirati delo. Tudi z organizacijo in financiranjem je potrebno spodbuditi sinergije.

Sistem planiranja je necelovit, zastarel, ki ne spodbuja h kvalitetnim programom niti k racionalnemu delu. Programsko produkcijsko planiranje je potrebno nemudoma uskladiti s sodobnimi programskimi in produkcijskimi razmerami /stalni programi, enkratni projekti.../

Določeni programski formati se pojavljajo le eno sezono. Programsko produkcijski načrt bi kazalo razdeliti na stalne programe javne službe / Dnevnik, Odmevi, Dobro jutro.../ in na projekte. Skratka, posodobiti je potrebno programsko načrtovanje, poslovanje, saj je od tega odvisna organizacija dela, kadrovska politika in navsezadnje tudi nagrajevanje dela.

Investicijsko planiranje je potrebno tesneje povezati s programskim načrtovanjem in zagotoviti kompatibilnost informacijskih in produkcijskih kapacitet v okviru RTVS.

Informacijski in produkcijski sistemi so premalo kompatibilni, ne omogočajo dovolj pretoka informacij.

Povezovanje RTVS z zunanjimi ustanovami, ko gre za programsko ustvarjanje, posredovanje vsebin, avtorske pravice, arhiviranje... je sistemsko in v praksi precej neurejeno.

Tudi kadrovska politika je razmeroma stihijska, premalo upošteva tudi, da so se radijski in televizijski poklici spremenili. RTVS ima veliko kakovostnih kadrov, potrebno jih je postaviti na pravo mesto, jih angažirati za dela, ki jih zmorejo! Kadri so začetek in konec dobrih programov in uspešne poslovne politike! Kadrovska politika in organizacija dela sodobne tehnologije ne dohajata, kar, je žal, vidno tudi na ekranih. Poleg tega zastarel način dela povečuje stroške. RTV se tehnično posodablja, nekdanjo tehnologijo je domala povsod zamenjal računalnik, procesi pa še marsikje tečejo po starem.

Izobraževalni center RTVS pogosto izobražuje za poklice, tehnologijo in produkcijske procese, ki jih skorajda ne uporabljamo več ali pa sploh ne več!

Prekvalifikacij /glede na to, da je radijska in televizijska tehnika danes 'računalnik'/ se vodstvo ne loteva sistematično, ostaja na ravni 'kakor kdo hoče' ali pa noče.

Ob načrtovanju novih investicij, tehnologij, informacijskih sistemov se kadrov hkrati ne pripravlja dovolj na nove izzive; tako da sodobna tehnologija pogosto ni uporabljena v vseh svojih razsežnostih /npr. grafika, sodobni montažni sistemi.../

Delovni in produkcijski normativi so skorajda zasebna zadeva določenih vodij, sistemsko RTVS tega področja nima urejenega.

Sistema stimulacije kakovostnega in zavzetega dela ni. RTVS potrebuje tudi moralno prenovu v smislu, da bodo kvalitetno delo, poštenost, zavzetost visoko cenjene in nagrajene vrednote.

Naloga generalnega direktorja je, da zna spodbujati ustvarjalne potenciale, da zna in zmore prepoznati kvalitetne kadre, da jih zna postaviti na pravo mesto, da zna učinkovito koordinirati njihovo delo in jim omogočati dobre pogoje za delo, da zna slediti sodobnim medijskim trendom in širiti pozitiven duh med sodelavci; da skrbi za učinkovito poslovanje!

Ljerka Bizilj

ŽIVLJENJEPIS

Ljerka Bizilj, rojena v Celju, je gimnazijo končala v Celju, diplomirala je iz primerjalne književnosti in literarne zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani je uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo iz zgodovine medijev na Slovenskem, s poudarkom na televiziji in bila leta 2008 promovirana kot doktorica znanosti.

Že ob rednem študiju je od leta 1973 dalje vseskozi honorarno delala na Televiziji Slovenija kot novinarka in se leta 1979 na RTV Slovenija tudi zaposlila, od leta 1996 do 2000 je bila (honorarno) tudi odgovorna urednica Radia glas Ljubljane in ga ob spremembi lastninskega statusa in vse večji konkurenci radijskih postaj, pomagala programsko posodobiti in organizacijsko ter finančno utrditi.

Na TVS, kjer je redno zaposlena, je bila do leta 1992 novinarka v Informativnem programu, kasneje je vodila Eksperimentalni studio, Regionalni studia Ljubljana in uvajala nove programske in tehnološke novosti, hkrati izobraževala novinarje, od oblikovanja televizijskih prispevkov in oddaj - do nastopa pred kamero; občasno je tovrstno izobraževanje opravljala tudi za novinarje v tujini (leta 2003 tudi prek OVSE na Kosovu za tamkajšnje novinarje vseh medijev in nacionalnosti in leta 2013 prav tako prek OVSE – izobraževala novinarje srbske narodnosti, ki jim je uspelo zasnovati televizijski program v svojem jeziku).

Tri leta (od 1997 do 2000) je sodelovala v organih Evropske radiotelevizijske zveze (EBU) za področje izobraževanja, kjer je spoznavala radio in televizijo in evropski javni servis tudi v luči novih tehnologij in žanrskih pristopov. Je odgovorna urednica tretjega programa TV Slovenija, ki ga je tudi zasnovala, poleg tega ureja na TVS oddaji Dobro jutro in Prava ideja, obe je tudi pomagala zasnovati.

Parlamentarni program je v skromnih finančnih razmerah- zasnovala programsko, produkcijsko, kadrovsko, organizacijsko - kot sodoben informativni kanal, kot zaokroženo programsko produkcijsko celoto, skrajno racionalno in učinkovito organizirano. Projekt je mogoče primerjati s postavitvijo novega televizijskega programa.

Na Fakulteti za družbene vede je bila od leta 2001 do leta 2006 'petinsko' zaposlena kot nosilka predmeta - Javno komuniciranje - in študentom novinarstva predavala predmet Radio in jih seznanjala s sodobnimi radijskimi žanri in sodobno tehnologijo v času, ko sta jo na Radiu Slovenija razmeroma neuspešno skušala uvesti dva tehnična sodelavca, večina programskih in tehničnih sodelavcev pa se je, žal, temu dokaj uspešno upirala. Zdaj sodeluje na Univerzi na Primorskem in študente medijskih študijev spoznava s televizijskim in drugimi novimi mediji.

Avtorsko je pripravila številne televizijske informativne in dokumentarne oddaje, izdala več knjig, leta 2008 je založba Modrijan izdala knjigo Slikarji stvarnosti (podoba slovenskih medijev), ki jo je Biziljeva zasnovala na podlagi svoje doktorske disertacije.

REFERENCE

Leta 2006/7 sem v skladu Zakonom o RTVS in po dogovoru z vodstvom RTV Slovenija začela vse postopke za postavitve t.i. parlamentarnega programa /PP/, najprej konceptualno - za registracijo programa v okviru Ministrstva RS za kulturo in Agencije RS za pošto in telekomunikacije in za vpis v razvid medijev. Po potrditvi programa in koncepta na Programskem in Nadzornem svetu RTVS /programsko, tehnološko, organizacijsko, kadrovsko/, sem PP, ki smo ga v razvid medijev vpisali kot TVSLO3, zasnovala, v bistvu v skromnih finančnih okvirih, kot samostojno programsko produkcijsko enoto, kot enovit televizijski program, ki je bil organiziran po zgledih sodobnih televizijskih kanalov in prvi televizijski program, ki je bil digitaliziran. Angažirala sem vse kadre – od programskih, izvedbenih do tehničnih in jih organizirala v sodoben, učinkovit in racionalen produkcijski proces.

Hkrati nam je uspelo skupaj s kolegi iz RC Maribor in RC Koper postaviti oddajo Dobro jutro in jo potem razviti v triurni program in postaviti tudi oddajo Prava ideja. Tudi Sobotno popoldne, ki je nastalo pod mojim okriljem, je bil eden uspešnejših programov, dokler je deloval pod našim okriljem.

V okviru SLO3 dela stalno približno 45 rednih in honorarnih sodelavcev in vsaj 20 občasnih, posredujemo pa dnevno povprečno 8 ur lastnega programa. Uspešni smo tudi skupaj z RTV marketingom na področju oglaševanja, zlasti v okviru oddaje Dobro jutro (z oglaševanjem se variabilna sredstva za oddajo skorajda pokrijejo), letno pa nam uspe v okviru SLO 3 z lastnim angažmajem pridobiti evropska sredstva / SLO3, Prava ideja/ in tudi sponzorska sredstva.

Uspešno sem kot odgovorna urednica Radia Glas Ljubljane /RGL/ od 1996 do 2000 radio programsko in organizacijsko posodobila, ga ob spremembi lastnine postavila ob bok primerljivih evropskih radijskih postaj, da smo RGL lahko tudi finančno okrepili. Po letu 2000 sem na RTVS prevzela nove naloge- zasnovali smo Dobro jutro, ki je bilo tudi prva oddaja, ki je uvajala sodobno tehnologijo na TVS.

Razmeroma dobro obvladam informacijske sisteme na RTVS (PROVYS, EVI, POH, SCHEDULE..), prav tako produkcijske procese na RTVS, sodobne radijske in televizijske poklice, na področju organizacije dela, oglaševanja in finančnega poslovanja sem dokaj spretna, saj z razmeroma skromnimi sredstvi ustvarjamo dnevno cca 8 ur lastnega programa (Dobro jutro je na TVS1 /razen Poročil/ do 19.00 praviloma najbolj gledan program!). Kvalitetne kadre znam prepoznati in jih postaviti na pravo mesto.

Znam biti 'motor', spodbujevalec ustvarjanja, kvalitetnega dela, delovne vneme in ustvarjalen sodelavec, zagovornica korporativnega upravljanja, vključevanja različnih deležnikov v proces upravljanja. Na RTV S so deležniki specifika, poleg kapitala, kadrov, so tu gledalci, država, javnost in je združevanje različnih interesov, ki jih je seveda treba najprej prepoznati, potem pa primerno vključiti v upravljanje, še posebno zahtevno.

Programsko, poslovno in organizacijsko uspešno vodim zahtevno organizacijsko enoto, ki vključuje poleg programskih sodelavcev tudi oddelek produkcije (režijo, studio, snemalne ekipe...).